

09/55 Regionalt utviklingsprogram (RUP). Fordeling 2010
 Behandlinger
 Fylkesutvalget - 8. desember 2009
 Saksfremlegg: Regionalt utviklingsprogram (RUP). Fordeling 2010
 1 (Hoveddokument) Regionalt utviklingsprogram (RUP). Fordeling 2010

Arkivsak: 09/00113 Ugradert
Arkivkode: _
Saksbeh: Målfrid Baik

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Fylkesutvalget	8.12.2009	09/55

REGIONALT UTVIKLINGSPROGRAM (RUP). FORDELING 2010

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

Fylkesutvalget slutter seg til RUP-partnerskapets forslag og vedtar fordeling av regionalmidlene 2010 slik:

Bevilgningsområde	
Innovasjon Norge	63,0
Kommunale næringsfond	11,0
Nyskaping i kommunene	18,0
Tilrettelegging for næring	26,13
Fysiske infrastrukturiltak	3,0
VRI –virkemidler for regional innovasjon (Forskningsrådet)	1,8
Utviklingstiltak, vg skoler	2,0
Interreg Nord og Kolarctic ENPI	5,333
Landsdelsutvalget	3,0
Kvinnemillionen	1,0
Totalt	134,26

Vadsø, 18. november 2009

Runar Sjøstad
 fylkesordfører

BAKGRUNN

Forslag til statsbudsjett for 2010 ble lagt frem av regjeringen Stoltenberg den 13. oktober. Her fremkommer det forslag om en totalramme på kr. 134,26 mill til Finnmark i programkategori 13.50 regional- og distriktspolitikk.

Denne saken gjelder fordeling av rammen på kr. 134,26 mill for 2010.

BESKRIVELSE

Det regionale utviklingsprogrammet (RUP) er det strategiske utviklingsprogrammet for Finnmark, der ulike sektorer ses i sammenheng og knyttes opp mot regionale strategier i Fylkesplan for Finnmark 2006-2011. Programmet skal være en forpliktende kobling mellom planer og virkemidler.

Det regionale utviklingsarbeidet er i henhold til nasjonale føringer som gis i St.meld.nr. 25 (2008-2009) – Lokal vekstkraft og fremtidstru – Om distrikts- og regionalpolitikken og andre departementers styringsdokumenter innen fiskeri- og havbruk, generell næringspolitikk og innovasjon, energi, bergverk og jordbruk.

RUP 2010-2013 skal politisk behandles i fylkestinget 9.-10. desember, men i henhold til FU-vedtak 08/51 skal det nye 4-årige programmet være basert på ”Ressurs Rik region 2008-2009”, men med noen endringer. For det første består innsatsområdene av kun næringsbransjer. I det forrige RUP-dokumentet ble også internasjonalisering, kompetanse og innovasjon definert som innsatsområder. I det nye dokumentet blir disse områdene behandlet som ”på-tvers-satsinger”, da det berører alle innsatsområdene. I tillegg er det utarbeidet et nytt innsatsområde som kalles for ”Mineralfylket” for å kunne ivareta utviklingsmuligheter innen gruvedrift og mineralutvinning.

Utarbeidelsen av RUP 2010-2013 tar også høyde for forvaltningsreformen som skal implementeres i 2010. Regjeringen har i den nye forvaltningsreformen valgt å styrke det regionale folkevalgte nivået ved å gi fylkeskommunene en rekke nye virkemidler og oppgaver.

Videre legges det til grunn at det utarbeides årsplaner til det 4-årige strategiprogrammet, som konkretiserer årlig bruk av virkemidlene. Disse årsplanene vil bestå av aktiviteter og tiltak som prioriteres for de respektive år i planperioden.

RUP- partnerskapet¹ er plangruppe og faglig ansvarlig for det regionale utviklingsprogrammet og har samtidig ansvar for gjennomføringa av programmet. RUP-partnerskapet har i møte 10. november 2009 blitt enige om forslag til fordeling av rammer for 2010 i Ressurs Rik Region Finnmark.

RUP-partnerskapets forslag til fordeling av RUP-midler 2010:

Bevilgningsområde	Bevilgning 2007 mill kr	Bevilgning 2008 mill kr	Bevilgning 2009 mill kr	Forslag 2010
Innovasjon Norge	53,69	57,16	56,77	63,0*
Kommunale næringsfond	9,5	9,0	11	11,0
Nyskaping i kommunene	14,0	14,0	10,5	18,0

¹ RUP-partnerskapet ledes av Finnmark fylkeskommune og består av Sametinget, IN Finnmark, NHO Finnmark, LO Finnmark, næringshagenettverket, KS rådmannsutvalget, Høgskolen i Finnmark, Finnmark reiseliv, Fylkesmannens landbruksavdeling, Fiskeridirektoratet Finnmark og FeFo.

Tilrettelegging for næring	17,5	16,7	21,0	26,13**
Fysiske infrastrukturtiltak	12,5	12,5	18,0	3,0***
VRI –virkemidler for regional Innovasjon (Forskningsrådet)		1,8	2,0	1,8
Utviklingstiltak, vg skoler	1,5	2,0	2,0	2,0
Interreg Nord og Kolarctic ENPI	5,0	5,33	5,33	5,333****
Landsdelsutvalget	3,0	3,0	3,0	3,0
Kvinnemillionen	-	-	1,0	1,0
Totalt	116,69	121,49	130,6	134,26

* Inkludert Ny Vekst fra KRD

** KR. 1,0 mill fra KRD er øremerket til et ”Vardø-prosjekt”

*** I tillegg til overføring av ubrukte midler fra tidligere år

**** Er bevilget direkte fra KRD og kan ikke endres

Til grunn for forslaget til fordeling av midlene for 2010 har RUP-partnerskapet valgt å vektlegge følgende føringer og hensyn for de ulike postene i budsjettet:

Innovasjon Norge

Innovasjon Norge har operatøransvaret for alle bedriftsrettede tiltak og virkemiddelordninger. I det regionale utviklingsprogrammet vektlegges behovet for og betydningen av å styrke og utvikle bedrifter og næringsliv i Finnmark innen de næringsrettede innsatsområdene.

Rammebevilgningen til IN vil på kritiske næringsområder utløse det dobbelte fra nasjonale midler. En nasjonal undersøkelse fra 2008 viser at INs arbeid skaper verdiskaping i forholdet 1-3. Det vil si at 1 kr fra IN utløser 3 kr i verdiskaping over tid. Bare Tromsø og Bodø by investerer de neste årene mer enn 3 ganger så mye som Finnmark kan fra det offentlige virkemiddelapparatet. For å ikke tape i konkurransen om nasjonale og internasjonale virksomheter, er det viktig å holde utviklingsnivået oppe, spesielt dersom annen finansieringsvirksomhet reduserer aktiviteten.

Forvaltningsreformen, som trer i kraft den 1. januar 2010, vil gi fylkeskommunen større innflytelse over nasjonal næringspolitikk gjennom deleierskap i IN. Det regionale utviklingsprogrammet vil derfor bli et viktig styringsdokument for innretningen på IN Finnmarks prioriteringer.

For 2010 foreslås det en økning på kr. 6,23 mill fra 2009. Denne økningen til IN baseres på økt behov for innsats knyttet til:

- prioriterte sektorer pga internasjonal markedssvikt
- mindre risikovillighet i banker og hos investorer
- positiv aktivitetsvekst i viktige næringer over tid som ikke må stagnere

Kommunale næringsfond og nyskaping i kommunene

Ved ansvarsreformen i 2003 ble ansvaret for eventuelt å bevilge midler til kommunale næringsfond lagt til fylkeskommunene og partnerskapene. Finnmark fylkeskommune har prioritert å bevilge midler til kommunale næringsfond og omstillingsarbeid hvert år.

I Kultur, nærings- og samferdselskomiteens møte 5. november 2008, sak 08/38, ble kategoriseringen av kommunene i Finnmark behandlet. Kommuner i kategori 1 kvalifiserer til næringsfond, kommuner i kategori 2 til forsterket næringsfond og kommuner i kategori 3 og 4 har/får omstillingsstatus. Fordeling av midler til den enkelte kommunene i de ulike kategoriene er som følger:

- Kategori 1: kr. 500.000,-
- Kategori 2: kr. 1.000.000,-
- Kategori 3: kr. 2.000.000,-
- Kategori 4: kr. 500.000,-

Fylkesutvalget behandlet i møte 4. desember 2006 tildelingen av tilskudd til kommunale næringsfond for 2007 i sak nr 06/76 – *Ressurs RIK region Finnmark – Årsplan 2007*, og i sak nr 06/75 – *Utviklingstiltak i kommunene og kriterier for tildeling til kommunale næringsfond*. Det ble lagt klare føringer for samme bevilgning i årene 2008-2010. Det foreslås derfor samme bevilgning for 2010 med noen endringer.

Omstillingsperioden for Hasvik og Kautokeino gikk ut i 2008. For 2009 fikk disse kommunene tildelt kr. 1,5 mill hver, som en overgangsperiode i ett år. Hasvik og Kautokeino vil i 2010 bli behandlet i kategori 2 på lik linje som de andre kommunene i denne kategorien. Med bakgrunn i bestilling fra fylkeskommunen har Norut Alta utarbeidet indikatorer for omstillingsutfordringer i Finnmark. Det viser at Karasjok og Tana har samme utfordringer som kommuner i kategori 2. Kommunene Karasjok og Tana foreslås derfor å bli flyttet fra kategori 1 til kategori 2, og vil få en økning på kr. 500.000 på sine respektive næringsfond. På denne bakgrunn vil kategori 1 bestå av kun de fire største kommunene i fylket.

Kommunene Båtsfjord, Loppa, Lebesby og Gamvik startet nyskappings- og utviklingsprosesser i 2007, som er planlagt avsluttet i 2010. Kommunene Berlevåg og Porsanger fikk samme status i 2009. Porsanger kommune har arbeidet med omstilling i forbindelse med reduksjonene som foretas i forsvaret. Dette omstillingsarbeidet er blitt finansiert gjennom forsvarsdepartementet. I 2009 fikk kommunen tildelt kr 1,5 mill per år for perioden 2009-2014 av forsvarsdepartementet. På denne bakgrunn fikk Porsanger kommune tildelt kr. 500.000 over posten "Nyskaping i kommunene" i 2009. For 2010 foreslås det at kommunen flyttes fra kategori 4 til kategori 3 og får samme beløp som de andre "nyskappings- og utviklingskommunene". Med bakgrunn i tilbakemeling fra disse kommunene om at midlene på kr. 2. mill til hver kommune er for lite til å imøtekomme kommunenes utfordringer, foreslås det at hver kommune får en økning på kr. 1 mill. Det innebærer at nyskappingskommunene får til sammen en økning på kr. 7,5 mill.

Tilrettelegging for næringsvirksomhet

Fylkeskommunen har ansvar for tilretteleggende næringsvirksomhet som omfatter flere og store satsingsområder finansiert hovedsakelig gjennom denne posten. Det er innenfor denne budsjettposten aktører søker på midler til prosjekter. Disse satsingsområdene knyttes til det nye fireårige strategiske regionale utviklingsprogrammet for 2010-2013. Programmet består av følgende innsatssområder:

- Matfylket Finnmark

- Sjømat
- Jordbruk
- Reindrift
- Energifylket Finnmark
 - Fornybar energi
 - Petroleum
- Kulturnæringsfylket Finnmark
- Opplevelsesfylket Finnmark
- Mineralfylket Finnmark

I tillegg kommer områder som går på tvers av innsatsområdene, som er kommunal utvikling og infrastruktur, kompetanse og innovasjon, kvinner og ungdom samt internasjonalisering.

I tilsagnsbrev fra KRD, datert 6. oktober 2009, fikk fylkeskommunen tildelt kr. 500.000 til oppstart av utviklings- og samordningsarbeid i Vardø kommune, samt oppstarting av arbeidet med en følgeevaluering. Støtte til videreføring av arbeidet 2010-2012 vil bli øremerket på rammen til fylkeskommunen over kapittel 551 post 60 (RUP-midler). KRD viser til at disse midlene ikke skal gå til å finansiere konkrete tiltak og prosjekter, men at Vardø kommune må forholde seg til det ordinære virkemiddelapparatet. Det innebærer at disse midlene ikke kan overføres til kommunen som påplussing på det kommunale næringsfondet. I statsbudsjettet 2010 ble kr. 1 mill øremerket prosjektet. Det velges å knytte midlene til ”Vardø-prosjekt” til budsjettposten ”tilrettelegging for næringsvirksomhet”.

Fysiske infrastrukturtiltak i kommunene

Midlene brukes til utbygging/oppgradering av kommunal infrastruktur. Dette gjelder primært infrastruktur som er nødvendig for utvikling av næringslivet. Eksempler er fysisk opprusting av kommunesentra, vann og avløp til næringsområder/industriområder, bygging/oppgradering av vannverk som leverer vann til blant annet næringsmiddelindustrien og bygging av kaier som skal betjene industri/næringsområder.

På grunn av overføringer av ubrukte midler fra tidligere år, på til sammen 9.56 mill, er det ikke behov for mer enn kr. 3,0 mill for 2010. En av årsakene til at man har så mye ubrukte midler, skyldes bl.a. budsjetteringen for 2009. Da fylkesutvalget foretok fordeling av RUP-midler for 2009, ble midler til cruisekai i Honningsvåg tilknyttet budsjettposten ”Fysisk infrastrukturtiltak i kommunene” som var på kr. 12 millioner. Denne budsjettposten ble da på totalt kr. 18 millioner. I beregningen på 12 millioner til fysisk infrastruktur var det allerede tatt høyde for tilskudd til cruisekaien. I praksis ble det derfor avsatt mye mer midler enn det behovet tilsa.

For 2010 foreslås det at det totalt avsettes kr. 12,56 mill til fysisk infrastruktur i kommunene.

VRI- virkemidler for regional innovasjon

I 2007 fikk Finnmark fylkeskommune bevilget av Forskningsrådet kr. 5 mill til ”Program for virkemidler for regional FoU og innovasjon” (VRI) for perioden 2007-2009.

Hovedinnsatsområdene i VRI Finnmark knyttes til ”matfylket” og ”energifylket” i RUP 2008-2009. Denne satsingen er i tillegg forankret i Strategier for høyere utdanning og forskning i Finnmark 2007-2010. I styringsgruppen sitter Finnmark fylkeskommune, Norut Alta, Høgskolen i Finnmark, Innovasjon Norge og NHO/LO. Høgskolen har en viktig rolle i gjennomføringen av forsknings- og utviklingsprogrammet.

I henhold til Forskningsrådets forutsetning for bevilgning ligger følgende finansiering til grunn for VRI – satsingen i Finnmark:

	Forskningsrådet	FFK	Innovasjon N	Totalt
2007	0,95 mill	0,475	0,475	1,9 mill kr
2008	1,8 mill	1,8 mill		3,6 mill kr*
2009	2,0 mill	2,0 mill kr		4,0 mill kr
Totalt	4,75 mill kr	FFKog IN = 4,75 mill kr		9,5 mill kr

Norges forskningsråd har videreført VRI-programmet med ett år. Imidlertid har forskningsrådet bestemt å redusere finansieringen i 2010 med 10 % fra budsjettet for 2009. Det innebærer at den regionale medfinansiering fra fylkeskommunen blir på kr. 1,8 mill for 2010.

Utviklingstiltak i de videregående skolene

I plan for videregående opplæring i Finnmark "Kompetent Region 2008-11" blir de videregående skolenes medvirkning i regionale utviklingsprosesser vektlagt. De videregående skolene søker på prosjekter sammen med lokalt og regionalt næringsliv for å styrke og utvikle gode samarbeidsprosjekter med næringslivet. Dette er ett av flere tiltak som bidrar til at skolene imøtekommer næringslivets behov. Kompetanseutvalget har bevilgningsansvar på prosjektnivå.

Interreg IV A Nord 2007 – 2013 og Kolarctic ENPI CBC 2007 - 2013

Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner har siden 1996 deltatt i EU's INTERREG-programmer. Disse programmene skal bidra til regionale samarbeidsprosjekter på tvers av landegrensene mellom Nordkalotten og Russland.

Interreg Kolarctic ble avsluttet i 2008. Det nye naboskapsprogrammet Kolarctic ventes å komme igang i løpet av 2009/2010. Finnmark fylkeskommune har fått videreført sekretariatet for naboskapsprogrammet Kolarctic på vegne av partnerskapene i de tre nordnorske fylkene.

Samarbeidsprogrammet Interreg III A Nordkalotten ble avsluttet i 2007. Det nye Interreg IV A Nord 2007-2013 programmet startet i 2008. Troms fylkeskommune har sekretariatet for dette nye programmet på vegne av de tre nordnorske fylkene. Programmet åpner også for medfinansiering av samiske prosjekter.

Landsdelsutvalget

Saksområdet må følges opp på grunn av politiske forpliktelser Finnmark fylkeskommune har inngått i Landsdelsutvalgets program 2008-2011.

Kvinnemillionen

Siktemålet med ordningen er å bidra til at kvinner, uansett alder og etnisk tilhørighet, skal ønske å bli i Finnmark, flytte til Finnmark og etablere seg i Finnmark. Dette skal gjøres ved å øke kvinners bo og trivselsvilkår i Finnmark gjennom prosjekter som kan bidra til innsats for kvinner i lokalsamfunnet for på den måten å bidra til nærings- og samfunnsutvikling.

Midlene kan også brukes til forskningsretta tiltak som bidrar til å øke kunnskap om kvinners situasjon i Finnmark. Ordningen gjelder ikke områder som dekkes gjennom ordinære tilskuddordninger, som for eksempel etablererstipend, bedriftsrettede midler som forvaltes av Innovasjon Norge.

VURDERING

Fylkesrådmannen fastslår at det regionale utviklingsprogrammet er det viktigste verktøyet for arbeidet med regional utvikling i Finnmark. I den sammenheng vil fylkesrådmannen understreke betydningen av at fylkeskommunen fra 2010 får større innflytelse over nasjonal

næringspolitikk gjennom deleierskap i IN. Det regionale utviklingsprogrammet vil derfor bli et viktig styringsdokument for innretningen på IN Finnmarks prioriteringer.

Det regionale utviklingsprogrammet skiller seg noe ut fra annet planverk ved at det henger nøye sammen med virkemidler og således skal ha en finansiering for hele programmet.

Ressurs RIK Region 2010-2013 vil være basert på finansiering fra regionalutviklingsrammen til fylkeskommunen og fra Innovasjon Norges totale bevilgninger. I tillegg kommer utviklingsmidler fra bl.a Sametinget, FeFo, Barentssekretariatet og andre regionale statlige aktører som forvalter virkemidler. Finnmark fylkeskommune kan også bidra med bevilgninger fra bl.a. investeringsfondet for rekruttering av fiskere, investeringsfond for kulturnæring og næringsfondet.

Fylkesrådmannen vil understreke at budsjettet for 2010 er spesielt romslig siden ubrukte midler fra tidligere år til fysisk infrastruktur er innarbeidet i årets budsjett.

Fylkesrådmannen er særlig fornøyd med at RUP-partnerskapet samlet sett styrker bevilgningene til kommunene i 2010. Kommunale næringsfond, nyskaping i kommunene og fysisk infrastruktur utgjør til sammen kr. 41,56 mill.

KONKLUSJON

Fylkesrådmannen slutter seg til RUP-partnerskapets forslag og foreslår fordeling av regionalmidlene 2010 slik:

Bevilgningsområde	
Innovasjon Norge	63,0
Kommunale næringsfond	11,0
Nyskaping i kommunene	18,0
Tilrettelegging for næring	26,13
Fysiske infrastrukturtiltak	3,0
VRI –virkemidler for regional innovasjon (Forskningsrådet)	
	1,8
Utviklingstiltak, vg skoler	2,0
Interreg Nord og Kolarctic ENPI	
	5,333
Landsdelsutvalget	3,0
Kvinnemillionen	1,0
Totalt	134,26

Vadsø 14.november 2009

Tom Mikalsen
fylkesrådmann

Tore Gundersen